

4. Jahn, H., (1968). Beobachtungen an *Trametes extenuata* Dur. & Mont. im Leipziger Raume. Von W. Fritzsche u. K. Herschel (samenvatting van H. Jahn). Westfälische Pilzbriefe VII. Band. Heft 3/4 blz. 48.
5. Kreisel, H., (1962). *Trametes extenuata* und *Trametes trogii* in Deutschland, Ber. Bayer. Bot. Ges. 35: 55-56.
6. Moser, M., (1967). Die Röhrlinge und Blätterpilze. 3. Aufl. Fischer, Stuttgart: 342.

TWEE DERMOCYBE-SOORTEN

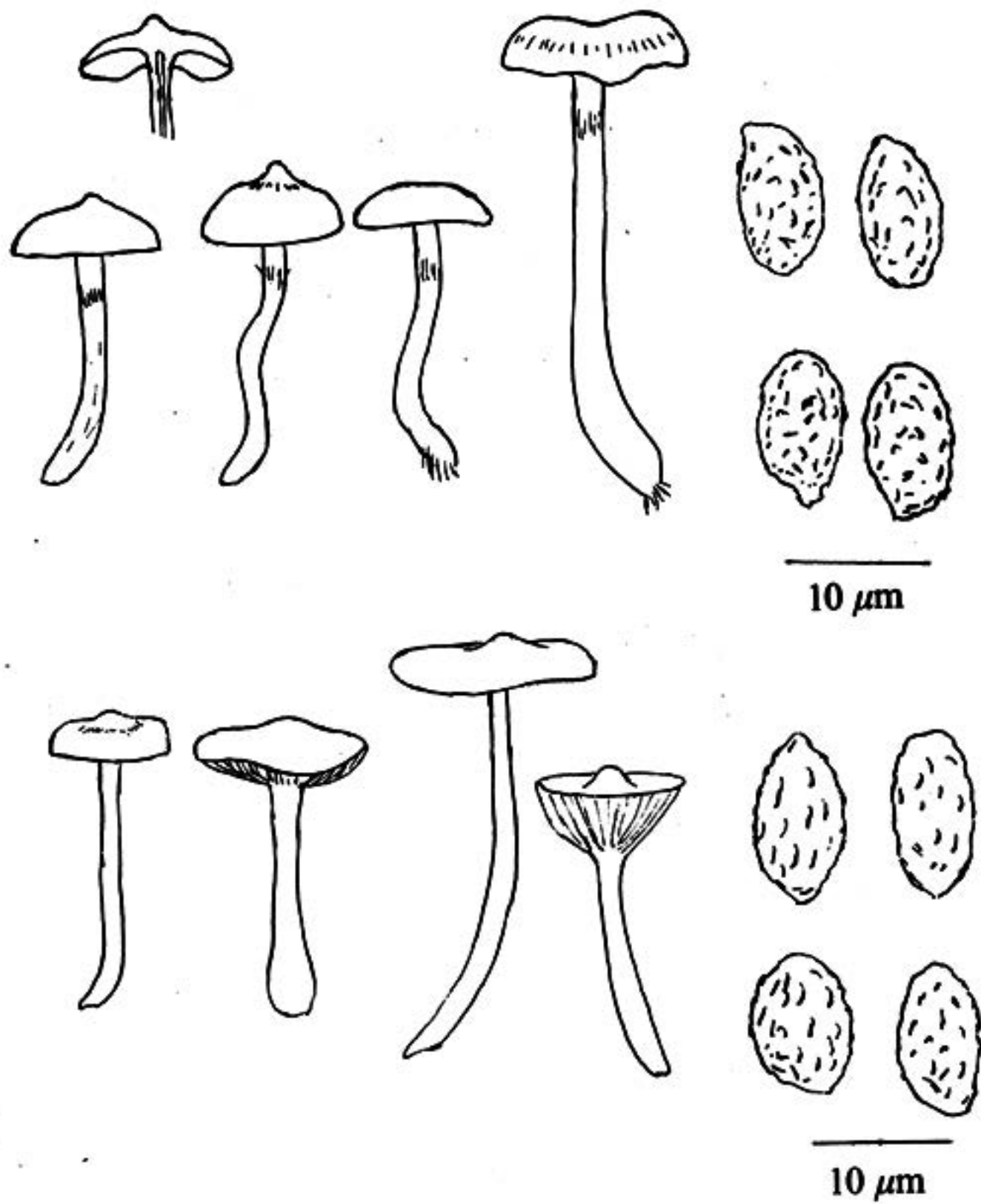
K. Booy

Middenraai 69
Nieuweroord (Dr.)

Medio oktober 1972 vond ik in "de Sleutel" te Stuifzand ongeveer 3 km N.O. van Hoogeveen (Dr.) een mooie oranjeachtige *Dermocybe*. De soort groeide in een ondiepe kuil van enkele meters doorsnede aan de rand van een gemengd bos. In de directe omgeving stond voornamelijk *Salix* en *Betula*, terwijl de grond vochtig en enigszins zuur geweest moet zijn getuige de aanwezigheid van *Juncus*. De paddestoeltjes in kwestie groeiden op en bij een half vergane boomstam (naalddhout). Hoewel het mij duidelijk is, dat *Cortinari*-soorten moeilijk te determineren zijn, heb ik ze toch verzameld om ze thuis te onderzoeken. Als men het niet probeert, leert men ze nooit kennen.

De hoeden waren 1,5-3 cm in doorsnede, gewelfd met het typische *Dermocybe*-bultje, fraai oranje-bruin van kleur en zeer fijn radiaal vezelig, bijna glanzend. De iets buikige lamellen waren vrij breed en bochtig aangehecht, aanvankelijk oranjegeel, later oranjebruin wordend. De oranje steel was met donkerder vezeltjes bezet, hol, aan de basis soms iets verdikt, 4-7 x 0,3-0,5 cm. De sporemaat bedroeg 7-10 x 5-5,5 μ m.

Met Moser determinerend was de paddestoel gemakkelijk op naam te brengen, t.w. *Dermocybe uliginosa* Berk. In dit werk wordt als maat van de sporen 8-9 x 5-5,5 μ m opgegeven en in de vroegere uitgave van 1955 8,8-10 x 5 μ m. Geen belangrijke verschillen dus.

1. *Cortinarius cinnamomeus* var. *lutescens*.
2. *C. uliginosus* (a. vruchtlichamen; b. sporen)

In de "Flore" vinden we de soort als *Cortinarius concinnus* Karst. terug. Kühner en Romagnesi vermeldten nog een variëteit met een ver uitstekende "mamelon", die door hen var. *obtus* werd genoemd. Volgens Kühner en Romagnesi moet *Cortinarius concinnus* zeldzaam zijn. Zij keurden de naam *C. uliginosus* Berk. af om verwarring met *C. uliginosus* Quélet, die synoniem is met *C. paludosus* Fr., te vermijden.

In de Flore wordt als sporemaat 7-10 x 5-6 μ m opgegeven en als groeiplaats vochtige of moerassige plaatsen. Moser vermeldde "Moore, meist zw. *Sphagnum*" als standplaats.

De heer Bas heeft mijn determinatie aan de hand van gedroogd materiaal en een kleuren-dia bevestigd.

In oktober 1975 heb ik de soort wederom ter plaatse aangetroffen, echter verspreid in de kuil en niet meer op de vermolmden boomstam. Opmerkelijk, dat deze loofhoutbegeleider op, zij het vermolmd, naaldhout groeide.

Tot mijn verrassing vond ik op de groeiplaats van de vorige soort nog een *Dermocybe*. Deze had een olijfgеле, fijn-vezelige, gewelfde hoed met een niet al te spits bultje. Bij oudere exemplaren was de hoed uitgespreid. De buikige, bochtig aangehechte lamellen stonden niet erg dicht op elkaar en hadden in jong stadium een fraai goudgele kleur. De citroengele steel (4-8 x 0,4-0,6 cm) was vrij slank, hol en meestal aan de basis iets gezwollen en licht wortelend, bezat vaak een vezelig ringetje en was daaronder licht-vezelig. Die vezeltjes waren vrij donkerbruin gekleurd terwijl het ringetje soms roodbruin door de sporen was geworden. De spore-grootte bedroeg 8,5-10 x 5-6 μ m.

De Kleine Kryptogamen-Flora van Moser (een autoriteit op het gebied van *Cortinarius*) gebruikend, kwam ik eerst op *Dermocybe holoxantha* Moser uit. Deze soort, al was hij levendig geel gekleurd, kwam om verschillende redenen niet in aanmerking: kleinere habitus, hoed in het centrum fijn geschubd, kleinere sporen en bovendien een naaldbosbewoner. De bruinhoedige soorten met gele lamellen proberend, eindigde ik bij *Dermocybe cinnamomeolutea* (Orton) Moser. De "zitronengelbe" steelkleur kwam goed met onze soort overeen, echter niet de kleur van de hoed en de kleinere sporen. Bovendien geeft Dr. Hans Haas aan, dat deze soort voornamelijk onder naaldhout groeit, terwijl volgens de foto in zijn boek hij een bruine hoed heeft. *Dermocybe cinnamomea* (ss. Ricken) (volgens Moser een synoniem van *D. cinnamomeolutea*) is door Michael-Hennig in deel IV op pag. 213 afgebeeld. Deze afbeelding komt niet met onze vondst overeen, terwijl de sporen nog kleiner zijn (6-7 x 4-5 μ m). In deel I is op pag. 205 een plaat van *D. cinnamomeo-lutescens* Henry te vinden welke wel goed gelijkend met onze vondst is. Zijn sporemaat (7-9 x 4-5 μ m) komt ook in de voor ons goede richting.

In de "Flore" komen wij deze soort onder de naam *Cortinarius cinnamomeus* var. *lutescens* Gill. tegen. De sporen zijn daarin $7,5-9 \times 5-5,5 \mu\text{m}$ volgens Kühner en Romagnesi en $8,5-9,5 \times 5,5 \mu\text{m}$ volgens Henry. Deze afmetingen komen vrij dicht bij de onze. De grote klodders intracellulair pigment in de lamellentrama, waarvan Kühner en Romagnesi gewagen, vond ik bij onze soort ook. In de tabel van de "Flore" wordt de gele lamellenkleur als een hoofdkenmerk van deze groep beschouwd; Moser doet dat overigens ook. Volgens Kühner en Romagnesi is de hoedkleur nogal variabel: van geel-olijf tot kaneel-rossig.

Wegens het verschil in spore-grootte tussen *Dermocybe cinnamomeolutea* en onze vondst lijkt het mij het beste voor de naam *Cortinarius cinnamomeus* var. *lutescens* Gill. te kiezen.

In de "Flore" wordt geen bostype genoemd, waar de volgens dit boek algemene soort bij voorkeur in groeit. In Coolia 13:51 vermeldt de heer Bas deze *Dermocybe* als kruipwilg-begeleider en tevens als nog niet in Nederland als zodanigesignaleerd, wat trouwens niet hoeft te betekenen, dat deze paddestoel zeldzaam zou zijn.

OVER CORTINARIUS RIGIDUS FR.

P.B. Jansen

Paul Windhausenweg 26
Breda

De laatste jaren hebben enkele van onze vele ijverige leden zich gewaagd aan het determineren van *Cortinarius*-soorten. Met ware doodsverachting hebben ze getracht over de afgrond van de mycologische leemte in kennis via het beroemde slappe koord de veilige overzijde te bereiken, o.a. met behulp van Moser. Hoort, hoe deze spreekt over een lid van het ondergeslacht *Telamonia* (Gordelpoten en Waterhoofden!), in Zeitschrift für Pilzkunde 41: 169-174, van december 1975:

"Bij *Cortinari*i en vooral in het ondergeslacht *Telamonia* komen we niet zelden het geval tegen, dat de opvattingen van de verschillende auteurs aanmerkelijk van elkaar afwijken. Dat is